

Kickstart det nye år og bliv opdateret på de vigtigste tendenser i velfærden d. 26. januar.

Se programmet og tilmeld dig her.

VELFÆRDENS
INNOVATIONS-
DAG 2017

9. januar 2017

Når alle bestemmer: Borgerinddragelse skaber politisk legitimitet

Forsøg med borgerinddragelse og såkaldt *co-creation* vinder massivt frem verden over i disse år. Det kan blive nøglen til at sikre politisk legitimitet i en tid med Trump og Brexit, mener forsker. Og borgerne, ja, de står i kø for at være med.

Laugavegur hedder den centrale hovedgade i *downtown* Reykjavik, hvor byens cooleste butikker, cafeer og gallerier ligger: Kronkron, Henrik Vibskov, Kiki Queer Bar, JÖR by GUÐMUNDUR JÖRUNDSSON, Gotta, Spúútnik, Þoka og alle de andre. 2,1 kilometer snor den sig, og hovedgaden var i mange år åben for al bilkørsel. Men så fik indbyggerne lov til at bestemme.

Som nogle af de første i verden indførte Island i 2010 elektronisk demokrati med projektet **Betri Reykjavík** (et bedre Reykjavik, red.), hvor borgerne ikke blot kan fremsætte forslag til samfundets udvikling, som politikerne efterfølgende er direkte forpligtede til at følge op på. Borgerne kan også diskutere og gennemføre afstemninger, ja sågar stemme andres forslag op og ned og score point alt afhængig af, hvor aktive de er i det digitale demokrati – nærmest som var det et computerspil.

Alene i den første måned benyttede 40 pct. af Reykjaviks indbyggere sig af den nye elektroniske platform, CitizenLab, og der blev fremsat næsten 2.000 mulige nye politiske prioriteringer.

Et af de allerførste forslag var at lave Laugavegur om til gågade i blot en enkelt måned i sommeren 2011. Altså ingen vild revolution. Men ideen vandt genklang, og siden er antallet af måneder med bilfri zone i Reykjavik blevet udvidet år for år. Senest var det fra maj til oktober.

Forsøget med Betri Reykjavík er langt fra enestående. Overalt i verden eksperimenteres der i disse år med brugerinddragelse, borgerinnovation og såkaldt *co-creation* eller det, der på dansk omtales som samskabelse. Det dækker over, at borgerne får en langt mere fremtrædende rolle i den politiske beslutningsproces og selve politikdannelsen.

LÆS OGSÅ: Her får borgerne lov at bestemme

Eksperimenterne foregår fra Medellín i Colombia til Jakarta i Indonesien, men også herhjemme og i resten af den vestlige verden i byer som Boston, New York, Dublin, Hamburg, Lissabon, Lyon, Vancouver osv.

”Der er ingen tvivl om, at der er tale om en megatrend, som er slået igennem både i Europa og resten af verden. Og der er rigtig mange projekter i gang, hvor borgerne i stigende grad går ind og trækker et stort læs, og hvor det offentlige koordinerer eller orkestrerer processen,” fortæller Annika Agger, der har skrevet ph.d. om borgerinddragelse i byplanlægningen, og som forsker i offentlig værdiskabelse og borgerinddragelse ved Roskilde Universitet.

Inddragelse i mange varianter

De mange forsøg varierer både i omfang og udformning. Nogle er ekstremt topstyrede og begrænser sig til specifikke og nøje definerede problemstillinger, som borgerne så inviteres til at komme med løsninger på. Det gælder blandt andet for projektet BCN|Open Challenge i Barcelona, hvor man bad byens borgere om at komme med svar på seks af tidens største udfordringer i samspil med virksomheder og entreprenører.

Andre steder har man vendt det hele på hovedet og lader i stedet borgerne selv

fremstille forslag og så stemme om, hvilke der skal arbejdes videre med, som i Reykjavik, Medellín og til dels også i Paris.

Endelig begynder der er at dukke flere og flere projekter op med *co-creation*, hvor der lægges vægt på det eksperimenterende, og hvor borgernes deltagelse hverken er udtryk for skin-demokratiske beslutningsprocesser eller er et alibi for allerede vedtagne dogmer og mål.

I stedet tillader man, at der eksperimenteres i tillid til, at borgerne kan have lige så væsentlige og værdifulde input at bidrage med som fagfolk. Og hvor man derfor ikke nødvendigvis kan forudsige, hvor det hele ender.

Det ses blandt andet i det igangværende EU-projekt OrganiCity, hvor der tillige lægges vægt på, at de medvirkende tre byer – London, Aarhus og Santander – på et hav af parametre er så vidt forskellige, at det i sig selv kan skabe nye dynamikker. Det gælder både kulturelt, størrelsesmæssigt og organisatorisk.

John Lynch, der leder OrganiCity på vegne af det britiske regeringsstøttede center til fremme af *smart cities*, Future Cities Catapult, har da også for nylig udtalt, at man håber på, at den fælles platform med de tre involverede byer i sidste ende vil fungere som et netværk, der kan sikre yderligere innovation.

”Tænk, hvis vi kan skabe en form for lounge, hvor du kan henvende dig, hvis du har en god ide, og hvor du så øjeblikkeligt kan hooke dig op med andre med lignende ideer, som du så kan samarbejde med,” sagde han til CityMetric, der beskæftiger sig med urban udvikling.

Opgør med nul-fejls-kultur

Ifølge Annika Agger er *co-creation* det nye 'hotte', og det indebærer, at man i den politiske beslutningsproces er begyndt at indarbejde en designtænkning, hvor man giver rum for at teste, afprøve, lave hurtige forløb og fejle.

”Designtænkningen indebærer også et ryk væk fra nul-fejls-kulturen, som jeg godt kan forstå eksisterer, fordi man som offentlig myndighed og politiker er bange for at ende på forsiden af Ekstra Bladet. Men hvis vi skaber en større legitimitet til at afprøve og tillade en form for offentlige laboratorier, så kan borgerne opnå en større grad af indflydelse, og vi kan lave bedre løsninger,” siger Annika Agger, der

understreger, at der er brug for at uddanne folk til langt bedre at facilitere processen med inddragelse af borgerne:

”Det kræver en langt mere nysgerrig og anerkendende tilgang. Ligesom ledelser og politiske beslutningstagere skal give reel tilladelse til, at der for alvor eksperimenteres. For der ligger vigtige læringsindsigter i at fejle, teste og afprøve.”

Når brugerinnovation og *co-creation* vinder frem i disse år, skyldes det også, at vi som moderne borgere er blevet langt mere utålmodige. Ny teknologi og kommunikation gør, at vi forventer hurtigere handling, lyder det fra Sascha Haselmayer, der er adm. direktør for rådgivningsfirmaet Citymart i New York, der indtil videre har hjulpet godt 50 byer verden over med borgerinddragelse og omdannelse af lokalsamfund ved at styrke deres innovationskapacitet.

”I en verden, hvor Amazon leverer i løbet af få timer, hvor Twitter tilbyder en realtids-infrastruktur til politiske meldinger, og hvor mere end 50 millioner bilister kollektivt hjælper hinanden med at slippe bedst igennem trafikken via navigations-app'en Waze, så er vi simpelthen nået dertil, hvor vi også forventer, at vores byer forandrer sig hurtigere og leverer større værdi i forhold til vores individuelle forventninger og ambitioner,” noterer Sascha Haselmayer.

Han peger samtidig på, at innovation generelt er kommet højere op på dagsordenen i forhold til både vores privatliv og arbejdsliv, hvorfor vi også forventer det i urbane sammenhænge. Samtidig er vi blevet mere krævende og vidende om forholdene på globalt plan, hvorfor vi ønsker mindst de samme muligheder for os selv.

”Men samtidig kan vi ikke bare forvente, at nogen løser alt for os. Slet ikke i en verden, der forandrer sig stadig hurtigere. Derfor er alle i samfundet – borgere, virksomheder og organisationer – nødt til at påtage sig opgaven med i fællesskab at løse vores udfordringer,” siger Sascha Haselmayer.

Fra passiv til aktiv borger

Annika Agger fra Roskilde Universitet hæfter sig ved, at vi i efterkrigstiden har opbygget vores administration af den offentlige sektor og langt de fleste institutioner ud fra nogle meget fastlåste hierarkier, hvor vi hidtil har haft et grundsyn på borgerne som værende passive.

”Borgerne har udfyldt rollen med at stemme hvert fjerde år, og så behøvede man egentlig ikke høre på dem så meget mere. Vi havde jo valgt politikere, som gav udtryk for borgernes interesser,” siger hun.

Den fastlåste magtstruktur er dog for længst brudt. Og ifølge forskningen fra Annika Agger er der særligt tre grunde, som i nyere tid år har øget incitamentet til brugerinddragelse og senest *co-creation*:

Først og fremmest har det handlet om mangel på ressourcer. Mange offentlige sektorer er mere pressede end tidligere, og udgifterne til særligt sundhedsområdet og ældre er eksploderet. Det har ført til krav om nytænkning. I første omgang kom det til udtryk ved *Big Society*-tænkningen i starten af det 21. århundrede, hvor man talte om at integrere det frie marked med en form for social solidaritet baseret på bl.a. frivillighed.

Det andet er, at mange borgere i dag er langt mere kompetente og artikulerede og derfor stiller langt højere krav til den offentlige service. De blander sig. Og nu ikke kun hvert fjerde år.

Endelig er mange problemstillinger blevet langt mere komplekse end tidligere og går på tværs af forvaltnings- og policy-enheder. Eksempelvis kræver løsning af fedme en indsats på tværs af skoler, byplanlægning, kultur og ernæring, mens håndtering af klimaproblemer både handler om adfærd og hardcore teknologi.

”Men det nye er, at man har erkendt, at vi er nødt til at mobilisere borgerne og virksomheder for at sikre den nødvendige legitimitet i løsningen af de her tværgående komplekse problemstillinger, som den offentlige sektor ikke kan varetage alene,” siger hun.

Ingen vej uden om transparens

Annika Agger tilføjer, at der omvendt er et massivt pres fra borgernes side. De har blandt andet svært ved at forstå, hvorfor beslutningsprocesser skal tage så lang tid i det kommunale maskineri.

Ifølge hende kan borgernes mulighed for at deltage i selve politikdannelsen vise sig at blive *det* strategiske træk, der kan blive selve nøglen til netop at sikre politisk legitimitet i en tid med Trump og Brexit og tidens store frygt for

flygtningestrømme, klimaforandringer og globaliseringen, der skyller ind over vores samfund.

”Det er totalt afgørende, at vi får truffet langt mere transparente beslutninger og mobiliseret borgerne. Ikke mindst i forhold til den enorme mistillid, der er til politikerne. Der er ingen vej udenom. Det er så utroligt vigtigt, når der er de her tendenser i det ydre, at folk så føler sig mødt og set og værdsat i det nære. At systemet gider lytte til dem,” siger hun og tilføjer:

”Det er så vigtigt i forhold til, om vi vælger at stemme, om vi har tillid til det offentlige system, om vi gider blive ved med at betale skat, om vi synes staten gør noget godt for os – eller blot tromler hen over hovedet på os. Transparens og folks tillid er det altafgørende. Og det må man ikke gamble med”.

Hos det belgiske firma CitizenLab, som har udviklet den tekniske platform til Betri Reykjavík og Mi Medellín, og som lever af at lave lignende digitale platforme til brugerinddragende demokratier rundt i verden, fremhæver man, hvordan man får mange flere i tale, som ellers ville holde sig tilbage. Alene i Reykjavik er det omkring 60 pct. af alle indbyggerne, der har givet deres mening til kende.

Og med udsigten til at alverdens storbyer blot vokser og vokser med stadig større komplekse udfordringer til følge, er man ikke i tvivl om, at alle samfund får brug for borgernes egne smarte ideer. Men også, at vi bevæger os væk fra en tid, hvor vi er villige til at lade staten bestemme, hvad vores nærmiljøer har brug for eller ikke brug for.

Annika Agger advarer dog imod, at man slipper alt ud til digitale folkeafstemninger eller tror, at man kan løse ethvert problem blot ved at inddrage borgerne.

”Mange politikere og ledelser er meget begejstrede, men nogle af de udfordringer, der er ved partiparticipatoriske processer, er, at den tager længere tid, end man ventede, og at det kan være svært at udføre i praksis i en travl hverdag, hvor der ofte er fokus på drift. Mange føler sig slet ikke uddannet eller har kompetencerne til, hvordan de skal gribe det an.”

Hun mener derfor, at det er nødvendigt, at man starter i det små og vælger nogle få områder ud.

”Men vi skal have gjort det legitimt at eksperimentere og afprøve ting noget mere.”

Seneste ugebrev

Seneste rapport

[Find tidligere ugebrev](#)

Det sker

26. januar 2017

**VELFÆRDENS INNOVATIONSDAG
2017**

Jobannoncer

[Se alle](#)

Forskningschef til UCC
Frist: 29. januar 2017

3F søger konsulent til Den Offentlige Gruppe - talknuser og med stærke kommunikationskompetencer

Frist: 13. januar 2017
09:00

3F søger politisk rådgiver til socialpolitisk sekretariat

Frist: 13. januar 2017
09:00

Syddansk Universitet søger universitetsdirektør

Frist: 31. januar 2017

INDRYK JOBANNONCE

Seneste opinion

Syv pejlemærker for lederen i 2017

Drop en ny 2025-plan – den er allerede forældet

Mure skaber deroute, broer skaber fremgang

Den publicistiske rolle genopfundet

Sådan går det, når man glemmer

den menneskelige faktor

Mandag Morgen
17.327 Synes godt om

Synes godt om

Opret profil

Du og 5 andre venner synes godt om dette

Mandag Morgen

5 timer

“Der er behov for også at disrupte de metoder og modeller, som en regering bruger til at afkode fremtiden. Men det forudsætter, at politikerne og deres eksperter både har mod og evne til at nytænke de modeller, de skal navigere efter.”

Drop en ny 2025-plan – de...

“Vi skal gøre alle til fremtidens vindere.” ...

MM.DK

21

Kommenter

2